

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Gemeentelijke Basisschool - De Dobbelsteen te Hamme

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	22095
	Instelling	Gemeentelijke Basisschool - De Dobbelsteen
directeur		Marc DE GOLS
adres		Vredestraat 1 - 9220 MOERZEKE
telefoon		052-47.36.30
fax		052-47.36.30
e-mail		gemeenteschool.dedobbelsteen@hamme.be
website/URL		www.gemeenteschooldedobbelsteen.be
	Bestuur van de instelling	975871 - Gemeentebestuur van Hamme
adres		Marktplaats 1 - 9220 HAMME
	Scholengemeenschap	120972 - Scheldeland
adres		Schoolstraat 4 - 9260 SERSKAMP
	CLB	115022 - Vrij CLB Waas en Dender
adres		Ankerstraat 63 - 9100 SINT-NIKLAAS
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	11/05/2012; 14/05/2012; 15/05/2012; 21/05/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	21/05/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	22/06/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Martin Descheemaeker
	Teamleden	Karl Baert
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	8
3.2 Kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding	10
3.3 Lager onderwijs: wiskunde	11
3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	13
3.5 Lager onderwijs: lichamelijke opvoeding	15
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	16
4.1 Begeleiding	16
4.2 Evaluatie	17
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	19
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	20
6.1 Wat doet de school goed?	20
6.2 Wat kan de school verbeteren?	21
6.3 Wat moet de school verbeteren?	22
7. ADVIES	23
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	23

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Tijdens **de doorlichting** gaat de onderwijsinspectie na of de school voldoet aan haar maatschappelijke opdracht, of ze haar eigen kwaliteit systematisch bewaakt en of ze zelfstandig eventuele tekorten kan bijsturen. Zo stonden in het kleuteronderwijs wiskundige initiatie en bewegingsopvoeding in **de focus** en in het lager onderwijs wiskunde, wereldoriëntatie en lichamelijke opvoeding. Tevens waren sociaal-emotionele begeleiding, evaluatiepraktijk, algemeen beleid en welzijn ook voorwerp van onderzoek.

In haar oordeel houdt de inspectie rekening met de kenmerken van de **school**, van de omgeving, van het personeel en van de leerlingen. Deze basisschool, de Dobbelsteen, die enkele jaren terug nog twee vestigingsplaatsen telde, beschikt enkel nog over één vestigingsplaats. Die werd recentelijk uitgebreid met een nieuwe vleugel voor het kleuteronderwijs. De campus heeft een verzorgde aanblik en wordt gedeeld met leergangen van het deeltijds kunstonderwijs. De **directeur**, die al jaren samen met de andere teamleden het beleid invult, is door alle actoren goed aanvaard en participeert actief binnen de scholengemeenschap. Het lerarenteam geeft blijk van gedrevenheid en van een voldoende inlevingsvermogen. De **schoolbevolking** komt hoofdzakelijk uit het dorp en bestaat vooral uit Vlaamse kinderen doorgaans uit alle sociaal-culturele milieus. Ondanks een andere basisschool in de directe omgeving, kent de gemeentelijke basisschool De Dobbelsteen de voorbije jaren een groeiend aantal inschrijvingen. Mede door haar profilering als brede school kent ze als het ware een nieuw elan.

De school doet inspanningen om haar **maatschappelijke opdracht** te realiseren. Ze heeft een vrij genuanceerd beeld over de prestaties en de schoolloopbaan van haar leerlingen. De meeste kinderen stromen met succes door naar het volgende onderwijsniveau. De schoolverlaters volgen over het algemeen het advies van de klassenraad en hun resultaten in het voortgezet onderwijs zijn bevredigend.

Zowel voor **wiskundige initiatie** en **lichamelijke opvoeding** doet het **kleuteronderwijs** voldoende inspanningen om de decretale ontwikkelingsdoelen na te streven. De leraren gaan bewust om met de leerplandoelen en de geïntegreerde aanpak beoogt een evenwichtig aanbod. De meeste leraren zorgen voor voldoende ondersteuning en voor een veilig en positief klasklimaat met doorgaans motiverende opdrachten. Het team creëert voldoende kansen om in functionele spelsituaties de wiskundige ontwikkeling te stimuleren en het leren van wiskundige vaardigheden te ondersteunen. Doorgaans krijgen kinderen mogelijkheden om via exploreren en experimenteren wiskundig actief te zijn. Het wiskundige aanbod binnen de groep en over de groepen heen is in zekere mate gegradeerd maar niet altijd op maat van de kinderen. Zo zijn er vormen van didactische vervroeging in het aanbod. De evaluatiepraktijk resulteert in een genuanceerde beeldvorming van de individuele vordering. Hoewel de klasinrichting voldoet, wordt de groei van het maat- en conservatiebegrip en van ruimtelijke oriëntatie bemoeilijkt door het ontbreken van bepaald basismateriaal. De aanpak bij lichamelijke opvoeding kan worden geoptimaliseerd met het oog op onderwijs op maat en op de psychomotorische ontwikkeling. Het tevredenheidsonderzoek geeft aan dat ouders veelal tevreden zijn over de kleuterafdeling en weinig kinderen moeten afhaken in het eerste leerjaar.

Het **lagereschoolteam** realiseert in voldoende mate de leerplandoelen van **wiskunde**. Het doelgerichte en doorgaans evenwichtige onderwijsleeraanbod, het onderwijskundige handelen van de meeste leraren en de resultaten op interne en externe toetsing geven aan dat de school met de meeste leerlingen de decretale eindtermen voor de verschillende leerdomeinen bereikt. De evaluaties tonen aan dat fundamentele wiskundige kennis, inzichten en vaardigheden doorgaans in voldoende mate worden verworven. Vooral de bewaking van het aanbod, de frequente evaluatie en de systematische beeldvorming van de individuele vordering bepalen de onderwijskwaliteit. Er is echter voorbehoud voor breuklijnen over de klassen heen, voor de geringe aandacht voor 'taal en denken' en voor het beperkte gebruik van individuele onderwijsleermiddelen.

Inzake **wereldoriëntatie** daarentegen slaagt de school er voorlopig nog niet in om voor zoveel mogelijk kinderen de decretale eindtermen te realiseren. Het kinderwerk, de klaswand, en gegevens uit gesprekken en uit observaties geven aan dat het leerplan nog onvoldoende is geïmplementeerd. Het onderwijskundige handelen wijst uit, dat het team nog te weinig werkt vanuit de geest van het leerplan, met een onevenwicht en breuklijnen in het onderwijsleeraanbod voor gevolg. Zo worden lestijden onvoldoende benut en worden diverse thema's slechts vanuit een beperkt aantal invalshoeken ingevuld. Referentiekaders voor tijd en ruimte krijgen gebrekkig vulling en/of worden onvoldoende dynamisch gebruikt. In bepaalde groepen ontbreken noodzakelijke leermiddelen om de groei van tijds- en ruimtebegrippen te ondersteunen. Hoopvol is alvast de aandacht voor waardeopvoeding en voor diverse educaties, de aanzet om leerplandoelen te bewaken, de inspanning voor een evenwichtige evaluatiepraktijk, de deelname aan externe toetsing, de zoektocht naar een uniform onderwijsleerpakket en de aandacht in meerdere klassen voor betrokkenheidsverhogende werkvormen en voor extramurale activiteiten. Het is aangewezen prioritair werk te maken van de implementatie van het leerplan met het oog op een continue aanpak en een gegradeerd en evenwichtig onderwijsaanbod.

Ook voor wat betreft de **lichamelijke opvoeding** voldoet de school niet aan de resultaatsverplichting om bij zoveel mogelijk kinderen de leergebiedgebonden eindtermen te realiseren. De activiteitsgebieden ritmiek en expressie en rollend en glijdend materiaal komen tijdens het schooljaar te weinig aan bod en voor het domein zwemmen houdt het team – naargelang de subgroep - te weinig rekening met verwachtingen van het leerplan.

Conform haar pedagogisch project heeft het team bijzondere aandacht voor de **sociaal-emotionele ontwikkeling**, het uithangbord van deze kleinschalige basisschool. Met het oog op een 'open en warme school' focust het prioritair op het welbevinden, de betrokkenheid en de samenhang van kinderen en personeel. Het getuigt van een effectieve aanpak om pestgedrag deskundig te benaderen. Middels de GOK-werking verdiepte het team zich in deze materie om zodoende het schoolgebeuren te verrijken.

De school geeft blijk van een evaluatiecultuur die is geënt op speerpunten van haar **evaluatiepraktijk**, zoals geëxpliciteerd in schooldocumenten. Die verloopt doorgaans nog vrij traditioneel. Hoewel diverse afspraken en structuren voorhanden zijn om gedrag en prestaties van kinderen te waarderen, is het nog geen gewoonte om de leergebiedoverschrijdende eindtermen systematisch en expliciet te evalueren.

Het schoolbeleid is gericht op kwaliteitsonderwijs, op het welbevinden van alle actoren en op een collegiaal team. Het gaat zorgzaam om met de kinderen, het personeel en de ouders. Het vertrouwt sterk op het engagement van alle actoren. De schoolleider is democratisch ingesteld en biedt ruimte tot inspraak en tot een participatieve besluitvorming. De meeste teamleden geven blijk van een sterke inzet en zijn veranderingsbereid. Het effect van innovaties is echter beperkt door een gebrekkige implementatiestrategie en door onvoldoende opvolging van prioriteiten op de klasvloer.

In het kader van de **GOK-werking** heeft de school gewerkt rond 'taalvaardigheid' en rond 'sociaal-emotionele ontwikkeling'. Vooral de aandacht voor wederzijds respect en de inspanningen voor het jaarproject en het pestactieplan labelen het schoolgebeuren. Ten aanzien van het **talenbeleid** is de school in ontwikkeling.

De schooldoorlichting leert dat De Dobbelsteen zich profileert als een brede school en zich als een open en kindvriendelijke instelling richt op 'samen school maken'. Haar troef is de inzet van het team en de sociaal-emotionele verbondenheid tussen de actoren. Ze heeft aandacht voor kwaliteitsonderwijs, voor een ordelijk schoolklimaat, voor de beeldvorming van de individuele ontwikkeling van het kind en voor een participatief leiderschap.

Om de kwaliteit van de klas- en schoolwerking te verhogen, kan het **kleuteronderwijs** vormen van didactische vervroeging voorkomen door het aanbod expliciet af te stemmen op het ontwikkelingsniveau van de subgroep. Verder kan het meer ontwikkelingsgericht werken door de klasinrichting en de aanpak te optimaliseren. Het **lager onderwijs** moet prioritair aandacht hebben voor de implementatie van het leerplan wereldoriëntatie en van lichamelijke opvoeding. Voorts kan het de aanpak bij wiskunde verbeteren. Het **beleid** kan de kwaliteitszorg versterken door verder werk te maken van een outputbeleid en van implementatiestrategieën, door de evaluatiepraktijk bij te sturen en door te focussen op zorgverbredende interventies.

De Basisschool De Dobbelsteen **voldoet** aan de verwachtingen van de overheid voor wat betreft het leergebied wiskundige initiatie en lichamelijke opvoeding in het kleuteronderwijs en voor wiskunde in het lager onderwijs. Daartegenover **voldoet** het lager onderwijs **niet** aan de resultaatsverplichting ten aanzien van de eindtermen wereldoriëntatie en lichamelijke opvoeding. Een verdere implementatie van het leerplan wereldoriëntatie en lichamelijke opvoeding is noodzakelijk. Dat alles leidt tot een **gunstig advies voor het kleuteronderwijs** en een **beperkt gunstig advies voor het lager onderwijs**. De school dient de tekorten weg te werken tegen uiterlijk **1 juni 2015**. Behoudens de weg te werken tekorten krijgt de school - dankzij de inzet van team - het vertrouwen om te groeien naar een professionele leergemeenschap.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs
wiskundige initiatie
lichamelijke opvoeding
Lager onderwijs
wiskunde
wereldoriëntatie
lichamelijke opvoeding

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Logistiek
Welzijn
Veiligheid
Gezondheid en hygiëne
Milieu
Onderwijs
Begeleiding
Socio-emotionele begeleiding
Evaluatie
Evaluatiepraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

Motivering

Het kleuteronderwijs doet voldoende inspanningen om de decretale ontwikkelingsdoelen na te streven. Leraren gaan bewust om met de leerplandoelen en de geïntegreerde aanpak beoogt de diverse domeinen van wiskunde. Het wiskundige aanbod binnen de groep en over de groepen heen is in zekere mate gegradueerd en maar niet altijd op maat van de kinderen. De evaluatiepraktijk resulteert in een genuanceerde beeldvorming van de individuele vordering. Het tevredenheidsonderzoek geeft aan dat ouders tevreden zijn over de kleuterafdeling. Weinig kinderen moeten afhaken in het eerste leerjaar.

- Het **leerplan** is – middels het doelenboek – sterk richtinggevend voor de doelenbepaling en voor een evenwichtig en doorgaans gegradueerd onderwijsaanbod. Leraren beschikken over een langetermijnplanning of houden een groeiende inventaris van thema's bij. De thema's volgen over het algemeen de jaarkring en sluiten meestal aan bij de leef- en ervaringswereld van de kinderen. De onderwerpen worden nog niet altijd kindbetrokken geformuleerd, waarbij de dominante thema-activiteit tot uiting komt.
- De **thema-Invulling** geeft een bundeling van activiteiten weer veelal geordend per leergebied, al dan niet met bijbehorende leerplandoelen. Deze aanpak beoogt integratie van de verschillende leergebieden en een evenwichtig onderwijsleeraanbod. Voor de uitwerking van de onderwerpen doen leraren een beroep op eigen ervaring en op diverse informatiebronnen. Hierbij zijn de aangereikte activiteiten- en hoekenfiches sterk ondersteunend. Het team doet inspanningen om gemeenschappelijke thema's over de klassen heen inhoudelijk te graderen.
- De leraren werken voor wiskundige initiatie doorgaans **doelgericht**. Het team hanteert een eigen volgsysteem op basis van een selectie van leerplandoelen. Recentelijk maakt het aanvullend gebruik van het netgebonden 'doelenboek' om het aanbod te bewaken. In de kortetermijnplanning nemen leraren leerplandoelen en ook soms concrete verwachtingen op. Het is echter geen gewoonte om bij vast weerkerende activiteiten systematisch specifieke doelen te expliciteren, wat een effectieve evaluatie ervan en een genuanceerd beeld van het onderwijsaanbod bemoeilijkt. Bovendien blijven veel kansen tot ontwikkeling van wiskundige vaardigheden hierbij onbenut. In de combinatiegroep is het een gewoonte om gedifferentieerde verwachtingen te formuleren volgens de ontwikkeling van de specifieke kleutergroep.
- Tijdens de begeleide activiteiten en het spel in de speelhoeken komen de **meeste domeinen** van wiskundige initiatie aan bod. Er zijn doorgaans voldoende ervaringssituaties die 'getallenkennis', 'bewerkingen' en meetkunde' beogen. Over het algemeen krijgen specifieke rekenvoorwaarden zoals vergelijken, sorteren, seriëren en tellen voldoende kansen. Het resultaatief tellen geeft hierbij de toon aan.
- Hoewel de school intentioneel aandacht heeft voor een gegradueerd onderwijsaanbod en een continue ontwikkeling, signaleren de opbouw van bepaalde kalenders en het gebruik van vaste getalbeelden breuklijnen of vormen van didactische vervoeging.
- De leraren benaderen inhouden voor wiskundige initiatie, net als de andere leergebieden op een geïntegreerde wijze. De kleuters doen wiskundige ervaringen op tijdens de diverse themagebonden opvoedende activiteiten, tijdens psychomotorische activiteiten, de dagelijkse routines én in de diverse speelhoeken.
- Het team doet inspanningen om het pedagogisch-didactisch handelen te sturen vanuit de **visie** van het gevolgde leerplan. De groei van wiskundige begrippen vanuit

exploreren en experimenteren in functionele spelsituaties staat hierbij voorop. Vooral het gedifferentieerde aanbod in de speelhoeken leent zich daartoe. Vanuit zinvolle doen en spelactiviteiten worden er specifieke rekenvoorwaarden nagestreefd. Toch doet het grote aantal speelwerkbladen in een bepaalde groep de vraag rijzen in hoeverre dat tweedimensionale werk is geënt op een functionele spelsituatie.

- Tijdens geobserveerde activiteiten waren de **wiskundige momenten** geïntegreerd in het lopende thema. Bepaalde speelwerkplekken zijn verrijkt vanuit wiskundig oogpunt. Zo wordt een kralenhalssnoer voor moeder geregen op basis van een visueel patroon.
- Het **aspect 'tijd'** binnen het domein 'meten en metend rekenen' komt frequent aan bod bij het gebruik van kalenders. Hoewel gevisualiseerde tijdsstructuren de groei van het dagelijkse tijdsbesef ondersteunen, is het aanbod soms boven het ontwikkelingsniveau van de meeste kinderen. Leraren maken gebruik van een instrument dat de objectieve tijdsbeleving aangeeft, wat de bewustwording van de objectieve tijdsduur bevordert.
- Het **maat- en conservatiebegrip** krijgen ontwikkelingsmogelijkheden bij het spel met water en zand. Het geringe aantal boetseeractiviteiten en het ontbreken van een zandtafel signaleren gemiste kansen voor de ontwikkeling van deze begrippen.
- Het **lichaamsschema** komt ook aan bod in thema's die verband houden met het lichaam. Een spiegel-ten-voeten uit, die dagelijks kansen biedt om het eigen lichaam te verkennen, is niet in alle groepen voorhanden. Ruimtelijke oriëntatie en structuratie krijgen wel aandacht onder meer tijdens bewegings-, bouw- en muzikale activiteiten en bij het puzzelen. Eveneens het gebruik van registratietabellen draagt daartoe bij. Bij de ruimtebeleving worden kansen om te werken in het verticale vlak echter niet ten volle benut. Zo ontbreekt in bepaalde groepen een schildersezal of tekenbord, is het gebruik van rollend materiaal beperkt en zijn bouwsels met grote dozen niet vanzelfsprekend.
- Wat de **leerbegeleiding** betreft, hebben leraren vanuit de kleinschaligheid, de informele contacten en klasdoorbrekende momenten enerzijds en vanuit het kindvolgsysteem anderzijds veelal een behoorlijk beeld over de wiskundige ontwikkeling van de kinderen. Vanuit gerichte observaties en gegevens uit het omvangrijke kindvolgsysteem verfijnt doorheen het jaar deze beeldvorming, en tekenen rekenvoorwaarden en specifieke competenties zich duidelijker af.
- Hoewel documenten en gesprekken aangeven dat het team aandacht heeft voor een gegradeerd onderwijsaanbod, werd tijdens bijgewoonde activiteiten wiskundige initiatie hoofdzakelijk als een geleide activiteit georganiseerd voor de hele groep, wat de motivering van diverse kinderen afzwakte. In de combinatiegroep daarentegen getuigt de kortetermijnplanning van gedifferentieerde doelen. Daar leeft dus de bekommernis om intentioneel passend om te gaan met de verschillen tussen de kinderen.
- Bij de oudste kleuters neemt de school een genormeerde toets af, die naast talige aspecten ook wiskundige doelen nagaat. Overeenkomstig de visie van het leerplan en zoals verwoord naar de ouders, hebben **speelwerkbladen** bij de oudste kleuters een evaluatieve functie nadat wiskundige inhouden spelenderwijze werden benaderd.
- Evaluatiegegevens vormen samen met observatienotities enerzijds een prognose bij de overstap naar de lagere afdeling, maar anderzijds geven ze aanleiding tot een **specifieke begeleiding** van ontwikkelingsvertraagde kinderen. De school doet in aanzet inspanningen om die ondersteuning meer systematisch te laten verlopen.
- De kleuterafdeling oogt uitnodigend en beschikt doorgaans over voldoende **ontwikkelingsmateriaal** dat de wiskundige ontwikkeling kan bevorderen. Zo is er onder meer een voldoende aanbod aan puzzels en aan bouw materiaal. Zoals hoger vermeld, dienen enkele materialen nog aangeschaft met het oog op een veelzijdige begripsvorming. In meerdere hoeken zijn structuren aangebracht om het ontwikkelingsmateriaal zelfstandig te sorteren, in andere is dat minder het geval.
- De teamleden geven blijk van een enthousiaste inzet en van **veranderingsbereidheid**. Vooral het gebruik van het doelenboek en de aandacht voor drempelverlagende activiteiten zijn voorwerp van recente teamreflectie. De kleinschaligheid grijpen ze aan om te leren van en met elkaar. Niettemin signaleert onzekerheid de nood aan systematische ondersteuning.

3.2 Kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding

Voldoet

Motivering

Het kleuteronderwijs doet doorgaans voldoende inspanningen om de ontwikkelingsdoelen voor de lichamelijke opvoeding intentioneel na streven. Het team maakt werk van doelgerichte en gevarieerde activiteiten die doorgaans een evenwichtig onderwijsaanbod beogen. De meeste leraren zorgen voor voldoende ondersteuning en voor een veilig en positief klasklimaat met doorgaans motiverende opdrachten.

- De leraren werken vrij **doelgericht**. Om een **evenwichtig aanbod** binnen de groep te realiseren, hanteert het team het leerplan en actuele vakpublicaties. Recentelijk bewaakt het de leerplandoelen middels het netgebonden 'doelenboek'.
- Behalve de vast ingeroosterde activiteiten bewegingsopvoeding, organiseert de school systematisch watergewenning, schrijfdansactiviteiten, en bewegingstussendoortjes. Daarnaast heeft het team - al dan niet expliciet - tijdens begeleide activiteiten in de klas en via het aanbod in de speelhoeken in voldoende mate aandacht voor groot- en kleinmotorische competenties, voor een gezonde en veilige levensstijl, en voor een groeiend zelfconcept en het sociale functioneren van het kind.
- De meeste leraren hebben voldoende aandacht voor een **gegradeerd** onderwijsaanbod. Illustratief is de gerichtheid op het leerplan en bij de oudste kleuters de aandacht voor watergewenning en schrijfdansactiviteiten. Daartegenover is de organisatie van de vast ingeroosterde activiteiten bewegingsopvoeding weinig efficiënt. Bewegingsactiviteiten organiseren voor een groep van 40 kleuters onder leiding van één leraar, gaat voorbij aan de primaire behoefte aan veiligheid en geborgenheid en bemoeilijkt een gegradeerde aanpak. Bovendien ontbreken in de kortetermijnplanning specifieke doelstellingen op maat van de subgroep. Het leren schrijven van cijfers gaat eveneens voorbij aan het ontwikkelingsniveau van het kind en is voor de meeste kinderen didactische vervroeging.
- De meeste leraren linken in voldoende mate aspecten van lichamelijke opvoeding aan het lopende thema. Door de themagebonden aanpak worden meerdere leergebieden en -domeinen doorgaans in **samenhang** op elkaar betrokken. Zo werd een bewegingsmoment aangegrepen om kinderen te confronteren met wiskundige inhoud. Het valt echter op dat de bijgewoonde activiteiten Schrijfdans en kleutergym niet in relatie werden gebracht met het lopende thema.
- De bewegingsactiviteiten waren voor de kinderen over het algemeen vrij motiverend. Het **kinderinitiatief** daarentegen was sterk verschillend naargelang de activiteit en de groep. In de ene groep was dit behoorlijk, in de andere werd creatief gedrag bemoeilijkt door een veeleer dirigistische aanpak. Het bewegingspatroon van de kinderen was er niet het antwoord op een uitdagende probleemsituatie maar een herhaling van het model. Bovendien is de drieëenheid **doen-denken-praten** nog niet vanzelfsprekend bij de psychomotorische activiteiten. Het speelplezier en de lichaamstaal daarentegen signaleerden wel de emotionele betrokkenheid van meerdere kinderen.
- De school doet inspanningen om te bouwen aan een stimulerend en **uitdagend school- en klasklimaat**. De campus en de meeste speelhoeken ogen uitnodigend en de kleinschaligheid werkt drempelverlagend. De passende muzikale omlijsting structureerde als het ware de activiteit en kanaliseerde conflictueuze momentjes.
- Wekelijks organiseert de school voor alle kinderen twee lestijden lichamelijke opvoeding. Behalve onder meer bewegingstussendoortjes en schrijfdansactiviteiten verrijken sportdagmomenten en watergewenning het **aanbod**.
- Naargelang de activiteit en de doelgroep zijn de interventies van de leraren veelal ondersteunend voor het beoogde doel. Tijdens de bijgewoonde activiteiten was de aanpak doorgaans stimulerend-empathisch maar soms bij momenten dirigistisch.
- Hoewel klasdocumenten soms gegevens aanreiken die getuigen van aandacht voor **onderwijs op maat**, waren er tijdens de geobserveerde gymactiviteit weinig vormen

van een doordachte gedifferentieerde aanpak. Daartegenover waren de schrijfdansactiviteiten doorgaans overeenkomstig het ontwikkelingsniveau van het kind.

- Niettegenstaande de school de intentie heeft om kinderen met extra noden aanvullende kansen te geven, onder meer door de ondersteuning van de zorgjuf, getuigt de **zorgverbredende aanpak** nog niet van een langetermijntraject met doelgerichte, deskundige en systematische interventies.
- De leraren maken werk van observaties en van een volgsysteem om ook aspecten van de lichamelijke ontwikkeling van het kind in beeld te brengen. Het team neemt regelmatig initiatieven die een vlotte **doorstroom van het kleuter- naar het lager onderwijs** beogen. Het valt echter op dat de school niet systematisch een dominantieonderzoek opzet bij de oudste kleuters die linkshandig werken, waardoor relevante info ook voor het lagereschoolteam uitblijft.
- Hoewel sommige leraren kindspecifieke observatienotities bijhouden, is het nog niet de gewoonte dat iedereen systematisch reflecteert over hun didactisch handelen en relevante procesmatige bevindingen registreert.
- De kleuterafdeling met de centrale **bewegingsruimte**, en de speelplaats met klimtoestellen zetten de kinderen aan tot creatief bewegen. De klassen zijn voldoende ruim en uitgerust met specifiek meubilair en ontwikkelingsmateriaal die doorgaans beantwoorden aan de bewegingsnoden van peuters en kleuters. Niettemin kan de uitrusting verrijkt worden met rollend materieel. Het valt op dat de school nog niet beschikt over een afzonderlijke slaapruiimte waar peuters tussen de middag kunnen vertoeven en dat veelal een spiegel-ten-voeten-uit, een zandbak, en grote bouwmaterialen ontbreken die aanzetten tot ruimtelijke ervaringen.
- Het onderwijskundige handelen van leraren wordt gestuurd vanuit eigen perceptie, vanuit het leerplan en vanuit een vakpublicatie die concrete ontwikkelingsaspecten in beeld brengt. Observaties en gesprekken geven aan dat de leraren veranderingsbereid zijn. Sommigen hebben nood aan permanente ondersteuning. De bijgewoonde activiteiten getuigen nog niet van een gelijkgerichte aanpak. Zo werden ruimtelijke begrippen onvoldoende gevoed vanuit een uitdagende 'doe-taal-denk- situatie' en werd soms weinig uitgegaan van de motorische ontwikkeling van het individuele kind.

3.3 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

Motivering

Het doelgerichte en doorgaans evenwichtige onderwijsleeraanbod, het onderwijskundige handelen van de meeste leraren en de resultaten op interne en externe toetsing geven aan dat de school met de meeste leerlingen de decretale eindtermen voor de verschillende leerdomeinen bereikt.

- De leraren organiseren over het algemeen een aantal lestijden wiskunde, conform het advies van de onderwijskoepel. Behoudens de lestijden van 75 minuten, zelfs voor de eersteklassers vertonen de **lessenroosters** voldoende afwisseling en zijn veelal richtinggevend voor de concrete planning.
- Om de leerplandoelen te realiseren, maakt de school gebruik van een uniform onderwijsleerpakket uit de handel. Ze beoogt hierbij een **evenwichtig onderwijsleeraanbod** door methodegebonden basis-, herhalings- en verdiepingsstof. Bij nazicht blijkt echter dat naargelang de klas hoofdrekenen, klokkezen en/of toepassingen in het gedrang komen.
- De teamleden gaan er van uit dat het onderwijsleerpakket het **leerplan** dekt. Ze volgen hierbij grotendeels de jaarplanning van het onderwijsleerpakket en bewaken het aanbod middels de digitale leerplanzoeker. De kortetermijnplanning geeft aan dat het onderwijskundige handelen wordt gestuurd door specifieke leerplandoelen en

bijbehorende decretale eindtermen. Concrete lesdoelen zijn geplukt uit het onderwijsleerpakket. Leraren formuleren doorgaans geen gedifferentieerde doelen.

- Leraren vertrouwen erop dat het onderwijsleerpakket de **gradatie** in de leerinhouden binnen en over de leerjaren heen verzekert. Maar de referentiekaders aan de klaswand illustreren niet een gelijkgerichte en gegradeerde aanpak. In sommige bijgewoonde activiteiten was er weinig aandacht voor een sequentiële opbouw.
- De **observatie van wiskundeactiviteiten** geeft aan dat bepaalde leraren een inspanning doen om te vertrekken van een werkelijkheidsnabije context of van een uitdagende probleemstelling. Bovendien krijgen kinderen leermiddelen aangeboden om handelend wiskundige inzichten te verwerven. Illustratief is de organisatie van een meetcircuit en de opbouw van veelvlakken. Toch prevaleert veelal het technische aspect op het probleemoplossend denken en doen leraren onvoldoende een beroep op de denkactiviteit van elk kind. Dit is vooral het geval bij een frontale aanpak waarbij kinderen mogen nà-denken wat door anderen werd vóór-gedacht. Ook bij leergesprekken worden kansen onvoldoende benut om meerdere oplossingswegen met elkaar te vergelijken of de begripsvorming te ondersteunen vanuit een inductieve benadering. Het gebruik van strategieën en de gerichtheid op probleemoplossende vaardigheden is nog vrij bescheiden. Bovendien bemoeilijkt de geringe aandacht voor een correcte verwoording, voor nauwkeurigheid en voor accuratesse de begripsvorming en het wiskundige denken. Interactieve werkvormen en partnerwerk daarentegen waarbij kinderen van en met elkaar kunnen leren, gaven wel aanleiding tot actief leerlingengedrag.
- Om het leerproces te ondersteunen, hebben leraren doorgaans een vrij genuanceerd **beeld** van de wiskundige verworvenheden van de kinderen en van de beoogde leerinhouden uit het vorige leerjaar. Ze krijgen informatie vanuit de veelvuldige contacten, en vanuit het rapport, het kindvolgsysteem en het digitale kinddossier. Dat laatste brengt systematisch aspecten van getallenkennis, hoofdrekenen, breuken, cijferen, meten, meetkunde in beeld. De resultaten van de frequente toetsing verfijnen deze beeldvorming.
- Hoewel het onderwijsleerpakket structureel kansen biedt voor basis-, herhalings- en verdiepingsleerstof, benutten niet alle teamleden dit aanbod om een **preventieve basiszorg** in hun leerlingengroep vorm te geven en onderwijs op maat te organiseren. Zo hield de klassikale instructie weinig intentioneel rekening met de specifieke beginsituatie van de leerling. In de toepassingsfase wordt meer gedifferentieerd. Naargelang de leergroep krijgt de binnenklasdifferentiatie vorm onder meer bij zorgmomenten, bij hoeken- en contractwerk en wanneer het onderwijsleerpakket het aanreikt. Sommigen bieden extra-oefeningen aan met zelfcorrectie.
- Hoewel uit analyse van outputgegevens blijkt dat de leerresultaten voor een aantal leerlingen ontoereikend zijn, heeft de school nog geen traditie om voor kinderen met specifieke noden, doelgericht efficiënte acties op te zetten met het oog op **extra zorg**. Het is nog vaak een vorm van repetitief onderwijs, die niet meteen focust op dieperliggende oorzaken. Een systematische handelingsgerichte teamaanpak geënt op een welomschreven hulpvraag is momenteel nog in aanzet.
- Om na te gaan in hoeverre de leerlingen de vooropgestelde doelen bereiken, gebruiken leraren **eigen toetsen, methode- en externe toetsen**. Deze screenen doorgaans alle domeinen van het leergebied en brengen de evolutie van de individuele leervordering voldoende in beeld.
- Het klasresultaat van de schoolverlaters wordt vergeleken met de score van een referentiegroep. In hoeverre deze gegevens en die van het kindvolgsysteem op schoolniveau worden verwerkt en gecommuniceerd is nog niet altijd transparant voor alle teamleden. Op schoolniveau was vooral 'meten' voorwerp van reflectie en van bijsturing. Op klasniveau is het niet overal duidelijk in hoeverre interne evaluaties het toekomstig didactisch handelen bijsturen.

- Tijdens de bijgewoonde oefenmomenten was de **verbetering** veelal efficiënt: bij de individuele controle, bij de opvolging en bij de ondersteuning van kinderen. Het nazicht van het leerlingenwerk is echter leraarafhankelijk en weinig gelijkgericht.
- De school informeert de ouders systematisch over de individuele vordering van de kinderen. Hierbij krijgen ze periodiek een beeld van de resultaten per leerdomein. In één klas geeft het doelenrapport een gedetailleerd beeld specifiek naar leerinhouden.
- Het team beschikt over voldoende klassikale **onderwijsleermiddelen** om het wiskundige handelen en denken te stimuleren. Referentiematen zijn echter weinig gevisualiseerd en er is nog nood aan meer individueel meet- en manipulatiemateriaal die het verwerven van wiskundige inzichten ondersteunen.
- Behalve uitwisseling van ervaringen en gegevens op personeelsbijeenkomsten, was het leergebied wiskunde de laatste jaren geen voorwerp van intentionele teamgerichte nascholing. Het maakte evenmin deel uit van individuele nascholing. Naar verluidt, kwamen wel afspraken aan bod rond referentiekaders en rond klokkezen.

3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

Motivering

De school slaagt er voorlopig nog niet in om ten aanzien van het leergebied wereldoriëntatie voor zoveel mogelijk kinderen de decretale eindtermen te realiseren. Het kinderwerk, de klaswand, en gegevens uit gesprekken en uit observaties geven aan dat het leerplan nog onvoldoende is geïmplementeerd.

- Om de leerplandoelen te realiseren, worden – in afwachting van een definitieve keuze - verschillende **onderwijsleerpakketten** uit de handel gebruikt, al dan niet aangevuld met eigen materiaal. De meeste leraren doen in aanzet een inspanning om het onderwijsaanbod af te stemmen op het leerplan.
- De school beoogt een **evenwichtig onderwijsleeraanbod** middels het gebruik van de netgebonden leerplanzoeker en van een schoolspecifieke bundel 'leerlijnen voor wereldoriëntatie'. Deze 'jaarplanning' bevat een olijsting van de thema's die over de klassen heen zullen aan bod komen, al dan niet aangevuld met concrete onderwerpen, leerinhouden of een bijbehorende leeruitstap. Naar verluidt, voorkomt dit instrument overlapping en biedt het de leraar enig houvast ten aanzien van het onderwijsaanbod in de vorige klas. In de onderbouw komen actualiteit en techniek onvoldoende aan bod.
- Volgens het **lessenrooster** plannen de meeste leraren een voldoende aantal lestijden, conform het advies van het onderwijsnet. In enkele klassen echter is dat niet het geval. Bovendien geeft de kortetermijnplanning soms aan dat bepaalde lesbeurten niet werden benut, wat de leerplanrealisatie bemoeilijkt.
- In de **kortetermijnplanning** noteren leraren doorgaans een opsomming van concrete lesdoelen geplukt uit de methode of geformuleerd op basis van eigen ervaring. Ze streven vooral cognitieve doelstellingen, maar ook soms dynamisch-affectieve en psychomotorische verwachtingen na. Het is geen gewoonte dat leraren gedifferentieerde doelen expliciteren.
- Het onderwijsaanbod over de klassen heen getuigt niet meteen van een gelijkgerichte aanpak, wat het **evenwicht** en de volledigheid in het gedrang brengt. Naargelang de leraar wordt dit in de hand gewerkt door het niet benutten van geprogrammeerde lestijden, door bepaalde thema's eenzijdig cursorisch in te vullen in plaats vanuit meerdere invalshoeken zoals het leerplan voorschrijft of door onvoldoende aandacht voor actualiteit. In bepaalde klassen komen leerdomeinen te weinig aan bod of worden leerinhouden aangeboden uit een vroeger of een ander leerplan.
- De uitwerking van de thema's streeft in meerdere klassen wel diverse **educaties** na. Zo krijgen de natuur- en milieueducatie, de gezondheidsopvoeding en de vredeseducatie naargelang de jaarkring en de actualiteit kansen.

- Ondanks de 'ontwikkelingslijnen wereldoriëntatie' en mede door een weinig gelijkgerichte onderwijsaanpak vertoont het onderwijsleeraanbod **breuklijnen**. Het team houdt te weinig rekening met een concentrische en gegradeerde leerstofopbouw. Tevens benut het onvoldoende de realisaties uit het vorige leerjaar.
- Leerlingenwerk en referentiekaders geven aan dat bepaalde thema's eerder cursorisch en weinig vanuit meerdere invalshoeken worden ingevuld. Horizontale **samenhang** tussen de verschillende leerdomeinen is nog niet bij iedereen vanzelfsprekend. Zo etaleert leerlingenwerk soms een eenzijdige domeinspecifieke invulling, zelfs met leerinhouden boven de verwachting van het leerplan. Alvast relevante gegevens die duidelijk maken dat het lopende leerplan nog te weinig is geïmplementeerd.
- De **thema's** hebben eerder occasioneel linken met domeinen van muzische vorming. Niettegenstaande enkele schooljaren terug de projectmatige aanpak voorwerp was van nascholing, kunnen wereldoriënterende leerinhouden sterker worden verankerd in hun relatie met andere leergebieden. Tijdens meerdaagse extramurale activiteiten worden de kansen voor een meer uitgesproken projectmatige aanpak dan wel meer benut.
- Leraren opteren voor een thematische benadering. De leerlingen hebben veeleer uitzonderlijk een inbreng in de keuze en in de uitwerking van het thema.
- De leraren beogen vooral feitenkennis maar sommigen hebben ook aandacht voor de ontwikkeling van denkvaardigheden. Hoewel het leerplan aangeeft om informatie te verzamelen, te verwerken en te structureren tot een zinvol geheel, worden leerinhouden vaak niet vastgezet in de referentiekaders van de klas. Zo ook blijven actuele gebeurtenissen soms een geïsoleerd gegeven, en worden ze weinig systematisch gekaderd binnen een ruimte- en tijdsperspectief.
- Doorgaans bieden de thema's kansen tot een **werkelijkheidsgericte aanpak**. Het is nog niet vanzelfsprekend om bij de aangereikte leerinhouden systematisch uit te gaan van de leefwereld van het kind of om kinderen bloedwarme ervaringen te laten opdoen binnen of buiten de klas. Tijdens observaties was het onderwijsleerpakket te sterk het uitgangspunt in plaats van het kind in de klas. De school organiseert wel een meerdaagse zeeschool en behalve een klas in de bovenbouw zetten leraren geregeld leeruitstappen op die refereren naar natuurlijke, culturele en/of historische aspecten. Illustratief is het bezoek aan de gemeentelijke diensten. In de bovenbouw is er systematisch aandacht voor de actualiteit.
- De verwerking van de onderwerpen biedt mogelijkheden om ICT (informatie- en communicatietechnologie) functioneel in te schakelen en om **transferabele vaardigheden** te verwerven. Tijdens de bijgewoonde activiteiten was dat in enkele groepen het geval. Leren leren en sociale vaardigheden krijgen occasioneel kansen. Vooral de bovenbouw heeft aandacht voor bronnengebruik en voor leren studeren.
- De uitwerking van de onderwerpen geeft soms aanleiding tot gevarieerde didactische werk- en groeperingsvormen en dito leerlingenactiviteiten. Zo kregen bepaalde kinderen tijdens de geobserveerde leeractiviteiten kansen om middels doe-opdrachten **actief en coöperatief** de wereld te onderzoeken en te ontsluiten. In dat opzicht zijn technische realisaties, zoals de 'inbraakwerende mat' voorbeelden van goede praktijk.
- Bij de aanvang van het schooljaar hebben leraren op basis van de rapportering een vrij algemeen beeld over wereldoriënterende verworvenheden van de leerlingen. Leraren hebben wel een zicht op de thema's uit het vorige leerjaar, maar benutten te weinig de referentiekaders en het kinderwerk die er aan bod kwamen.
- **Onderwijs op maat** is in wereldoriëntatie nog niet vanzelfsprekend. Doelgerichte differentiatie is uitzonderlijk. Bovendien signaleren werkbladen en klaswanden leerinhouden boven het ontwikkelingsniveau van de kinderen.
- De school neemt deel aan de koepelgebonden centrale toets. Ze beschikt dus over **aanvaardbare outputgegevens** voor wereldoriëntatie, die de doeltreffendheid van haar aanpak kunnen aantonen. De analyse van outputgegevens leert dat vooral het leerdomein ruimte prioritaire aandacht verdient.

- De **evaluatie** gebeurt per thema op basis van methodegebonden en eigen toetsen. Naargelang de leraar focussen bepaalde evaluaties niet enkel op kennis maar eveneens op attitudes. Soms zijn het eenzijdig weetjes. De evaluatie vertaalt zich in een algemeen rapportcijfer. In een klas van de bovenbouw is er een verfijning middels een score per leerdomein of een score per thema.
- De school beschikt over voldoende **onderwijsleermiddelen** om wereldoriënterend onderwijs aan te bieden. De gradatie in de referentiekaders voor ruimte en in het gebruik ervan zijn minder duidelijk. Sommige ontbreken, zijn niet op niveau of zijn te klein voor klassikaal gebruik. De referentiekaders van 'tijd' zijn onvoldoende uitgangspunt voor het volgende leerjaar en functioneren te weinig als groeiende syntheses. De beschikbare ICT- apparatuur is in bepaalde klassen weinig operationeel.
- Hoewel wereldoriëntatie al voorwerp was van **overleg en reflectie** signaleren kinderwerk, de klaswand, en gegevens uit gesprekken en uit observaties dat het leerplan nog onvoldoende is geïmplementeerd.

3.5 Lager onderwijs: lichamelijke opvoeding

Voldoet niet

Motivering

De school realiseert in het lager onderwijs onvoldoende de leergebiedgebonden eindtermen van lichamelijke opvoeding. De activiteitsgebieden ritmiek en expressie en rollend en glijdend materiaal komen tijdens het schooljaar te weinig aan bod en voor het domein zwemmen houdt het team – naargelang de subgroep - te weinig rekening met de specifieke verwachtingen van het leerplan.

- De school richt voldoende lestijden lichamelijke opvoeding in. Ze vertrouwt de lichamelijke opvoeding toe aan een leraar bewegingsopvoeding die lessen organiseert per graad. Voor de zwembegeleiding doet de school een beroep op de titularissen en op een externe deskundige. Alle kinderen krijgen om de drie weken zwemondericht.
- De school voorziet voor de lessen lichamelijke opvoeding binnen de activiteitsgebieden atletiek, gymnastiek en balvaardigheden en sportspelen in een overaanbod van activiteiten. De **activiteitsgebieden** 'ritmiek' en 'expressie' en 'rollend en glijdend materiaal' komen tijdens het schooljaar te weinig aan bod, wat niet getuigt van een evenwichtig en volledig aanbod.
- De **jaarplanning** – die ruimte laat voor schoolorganisatie en weersomstandigheden – geeft per groep en per activiteitsgebied een summier overzicht van te bereiken eindtermen met enige gradatie per graad. De kortetermijnplanning is weinig doordacht waardoor de verticale samenhang in het gedrang komt. Eveneens zijn de lessen bewegingsopvoeding weinig gerelateerd aan lopende thema's in de klas.
- Voor het domein 'zwemmen' ontbreekt een functionele leerlijn die rekening houdt met de verwachtingen die het leerplan voorschrijft. Zo biedt de school te weinig gevarieerde oefeningen aan die aandacht besteden aan de drie ontwikkelingsfasen van het zwemmen: de algemene bewegingsvaardigheden (spelend bewegen), de meer gedifferentieerde bewegingsvaardigheden (bewust bewegen) en de specifieke bewegings- en sportvaardigheden (beheerst bewegen). Doordat enkel wordt gedifferentieerd naar wie wel of niet kan zwemmen, is er onvoldoende **gradatie** overeenkomstig de vordering van de subgroepen.
- Naar verluidt, doet de leraar voldoende inspanningen om leerlingen gericht te begeleiden, ze te ondersteunen om de vooropgestelde doelen te bereiken en bepaalde moeilijkheden te **remediëren**. Tijdens de bijgewoonde activiteit was dit echter onvoldoende het geval. Bovendien was het klasmanagement weinig optimaal.
- De gymleraar staat in voor de verwerking van de evaluaties en het **rapporteren** van de leerlingenvorderingen. Hij heeft echter weinig zicht op individuele vorderingen bij het

zwemmen. De rapportering geeft blijk van aandacht voor de brede ontwikkeling van de leerlingen en is een voorbeeld van goede praktijk.

- De school neemt deel aan verschillende activiteiten die georganiseerd worden door SVS (Stichting Vlaamse Schoolsport). In dat opzicht heeft ze aandacht voor **vrijtijdsopvoeding**.
- De accommodatie van de **gymzaal** is niet optimaal. De harde bevloering en de radiatoren vormen een gevaar voor letsels. Bovendien bemoeilijkt de slechte akoestiek de didactische aanpak en hypothekeert het rendement van de bewegingsactiviteit.
- Tijdens de speeltijden maken de leerlingen gebruik van spellenkoffers. De speelplaats is uitnodigend om leerlingen te laten 'spelen'. Het valt op voor de leerlingen 'fair play' en 'beleefdheid tegenover externen' vrij vanzelfsprekend is.
- De school beschikt doorgaans over voldoende didactisch **materiaal** voor de lessen lichamelijke opvoeding. Er is echter weinig rollend en glijdend materiaal.
- De leraar lichamelijke opvoeding verwoordt de nood om zijn kennis, vaardigheden en attitudes ten aanzien van dit leergebied verder te **ontwikkelen**, te verbreden of te verdiepen. Bovendien getuigt de begeleiding van handschriftontwikkeling niet van een continue en gegradeerde aanpak die zowel focust op schrijfproces als op -product.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Sociale en emotionele begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- In haar opvoedingsproject expliciteert en concretiseert de school haar **visie** over de sociale en emotionele begeleiding. Daarin staan de uniciteit van elke kind, een brede persoonlijkheidsontwikkeling, een open schoolklimaat, het welbevinden van de kinderen en sociale bewogenheid centraal. De gewoonte om frequent activiteiten op te zetten in samenwerking met plaatselijke socio-culturele entiteiten en de keuze om het gelijke onderwijskansen-beleid te richten op de sociaal-emotionele ontwikkeling sluiten er naadloos bij aan.
- De wijze waarop teamleden met de kinderen en met elkaar omgaan, draagt in belangrijke mate bij tot een 'warme school' met een hart voor de kinderen. In combinatie met de vele initiatieven die de school op dat vlak neemt, is dat een belangrijke pijler voor **een doelgericht beleid**.
- Het team spant zich in om het **welbevinden** van de kinderen te bevorderen en om van de school een thuis te maken. Leraren getuigen van een mensontmoetende onderwijsstijl, van een waarderende aanpak en van een zekere empathie. De school werkt aan verbondenheid door onder meer gezamenlijke startmomenten, de samenzang van het schoollied, de gerichtheid op het jaarthema en de organisatie van peterschappen. In dat opzicht is het waardevol dat lagereschoolleraren eveneens toezichtbeurten invullen in het kleuteronderwijs.
- De speelplaatsafspraken en de maandpunten bieden een basis voor een **veilig en positief leer- en leefklimaat**. Uitnodigende speelplaatsen en spellenkoffers stimuleren

een positief spelgedrag. De meerdaagse extramurale activiteiten versterken de contacten tussen de leerlingen onderling en met de leraar. Deze initiatieven bevorderen het groepsgevoel en een enthousiasmerende klassfeer. In dat kader zijn de beleefde omgangsvormen van kinderen tegenover volwassenen – in casu de leden van het inspectieteam – alvast opvallend.

- Om pestgedrag tegen te gaan, ontwikkelde de school in samenspraak met de ouders een **pestactieplan** en hanteert bij conflicthantering de ‘No blame’-aanpak. Het stellingenspel maakt kinderen verantwoordelijkheidsvaardig en het kleuteronderwijs maakt gebruik van de “stop-stoel”. De zitbanken op de speelplaats bieden kansen tot kindontmoetende contacten.
- Ook in de **klaswerking** uit zich de sociaal-emotionele begeleiding van de kinderen. In de kleutergroepen zijn er gesprekken in de kring waarbij kinderen mogen, kunnen en durven vertellen wat hen beroert. Het is echter nog geen gewoonte om vrij onthaal te organiseren dat kansen biedt tot functionele individuele contacten. Het valt op dat bepaalde klassen kunnen verrijkt worden met echte hoekjes waarin kleuters zich effectief kunnen terugtrekken. In de lagere school zetten leraren ook soms gesprekken met individuele kinderen op. Sommigen hanteren een specifiek beloningssysteem en geven kinderen kansen om initiatieven te nemen of om een peterschap in te vullen. Dergelijke activiteiten stimuleren een positief zelfbeeld. Tijdens klasobservaties maakten enkele leraren gebruik van interactieverhogende werk- en spelvormen om kinderen te socialiseren. Het is echter frappant dat de oudste leerlingen zich voor een gymactiviteit nog in dezelfde ruimte gezamenlijk moeten omkleden, wat niet beantwoordt aan de behoefte aan veiligheid.
- De school heeft in enige mate aandacht **voor signalen** van leerlingen met een sociaal-emotioneel probleem. De kleuterbevraging leerde dat bepaalde kinderen moeite hebben met de tussen-de-middag-tijd. Vooral bij de oudste lagereschoolkinderen bleek conflicthantering noodzakelijk. Passende interventies werden met vrucht opgezet. De organisatie van een slaapruimte voor de jongste kleuters daarentegen, kan voor de school nog een meerwaarde betekenen.
- De sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en de aanpak ervan zijn ook soms voorwerp van **overleg**, zowel intern als multidisciplinair en bij overgangsgesprekken.
- Binnen de GOK-werking **evalueert de school** haar acties en initiatieven ten aanzien van de sociale en emotionele begeleiding van haar leerlingen. Het team verdiepte zich in deze materie om zodoende het schoolgebeuren te verrijken. Doorgaans leiden deze reflecties tot bijsturing van de school- of klaswerking.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- Het **schoolwerkplan** geeft aan dat de school middels de evaluatie ‘...*informatie verzamelt over het onderwijsleerproces en deze informatie interpreteert met het oog op de te nemen beslissingen over de voortgang van het proces*’. De bijlage bij het rapport verduidelijkt het voorwerp van de evaluatie - leerinhouden, levenshouding en attitudes – de aard en het doel van de evaluaties. De maandtoetsen beogen het tijdig opsporen en vermijden van problemen en de summatieve evaluatie wil nagaan in hoeverre het leerplan wordt gerealiseerd en de eindtermen worden bereikt.
- De school geeft blijk van een evaluatiecultuur. Om de **vorderingen** van de **lagereschoolkinderen** vast te stellen, gebruiken leraren hoofdzakelijk vormen van

toetsing. In samenspraak met de zorgcoördinator passen sommige leraren zelfs binnen de evaluatie reeds een vorm van differentiatie toe, met een transparante rapportering naar de ouders. De school is aardig op weg om de afstemming op de mogelijkheden van de leerlingen door te trekken naar deze fase van de onderwijsleersituatie.

- In het **kleuteronderwijs** volgen leraren de **ontwikkeling** van de **kinderen** op door gerichte observaties geënt op het leerplan, waarbij systematisch bevindingen digitaal worden geregistreerd. Dagelijkse occasionele observatienotities, die vooral focussen op specifieke kennis en vaardigheden over verschillende persoonlijkheidscomponenten, geven vulling aan het groeiende kindvolgsysteem. Voor de oudste kleuters gebruikt de school ook een genormeerde 'schoolrijpheidstoets', die onder meer naar talige en wiskundige aspecten peilt. Een dominantieonderzoek voor kinderen die linkshandig werken is er niet. Het valt echter op dat de rapporteringsvorm naar de ouders - qua vorm en inhoud – soms te sterk neigt naar die van het lager onderwijs, wat afbreuk doet aan de eigenheid van het kleuteronderwijs.
- Leraren geven geregeld mondelinge **waarderende feedback** op het leerlingengedrag. In kleutergroepen wordt kinderwerk veelal geëtaleerd en soms samen met de kinderen besproken. In het lager onderwijs toont het nazicht van het schriftelijke kinderwerk naargelang de leraar en het leergebied grote verschillen. Vooral voor taal en wiskunde is dat over het algemeen voldoende frequent en aanmoedigend, maar niet steeds doelmatig. Voor andere leergebieden of bij vrij werk is het nazicht soms weinig ondersteunend zowel naar frequentie als naar efficiëntie, wat een goede attitudevorming bij de kinderen afremt.
- In het **lager onderwijs** bestaat de **evaluatie** uit eigen en methodegebonden toetsen, zowel formatieve als summatieve. De school participeert traditioneel aan centrale eindejaarstoetsen en hanteert gestandaardiseerde toetsen om de leervordering van het kind in beeld te brengen.
- Hoewel de beeldvorming in het kinddossier een brede ontwikkeling viseert, is de evaluatie in het lager onderwijs nog vrij traditioneel en overwegend productgericht. Het team is nog niet toe aan alternatieve evaluatievormen. De **evaluatie** van de meeste **leergebieden** gebeurt cijfermatig, waarbij naast toetsing ook dagelijks werk in rekening wordt gebracht. Al deze cijfers worden digitaal gecentraliseerd en getotaliseerd, wat echter afbreuk doet aan de eigenheid van het unieke kind. Lichamelijke opvoeding daarentegen wordt geëvalueerd naar de afzonderlijke domeinen met een vrij algemene code op een waarderingsschaal. Bij de schoolverlaters focust de halfjaarlijkse schriftelijke evaluatie van Frans echter nog in sterke mate op grammatica, houdt de toets voor spelling een verkeerd woordbeeld voor en houdt de waardering niet altijd rekening met de 50% raadkans. De cijfermatige beoordeling bij de attitudes 'stiptheid', 'nethed', 'gedrag' en 'inzet' dekt onvoldoende de leergebiedoverschrijdende inhouden 'leren leren' en 'sociale vaardigheden'. Ten slotte valt het op dat eveneens 'media' en 'ICT' ook nog geen voorwerp zijn van een systematische en expliciete evaluatie.
- Het beleid heeft de **intentie** om gericht te observeren in het kleuteronderwijs middels het doelenboek, om het gebruik van genormeerde toetsen voor lezen te optimaliseren en om de evaluatie voor muzische vorming meer af te stemmen op het leerplan.
- De school biedt leerlingen kansen om **zichzelf** en de **schoolwerking** te **evalueren**. In een klas worden reflectiekoffers aangereikt en kinderen kunnen middels zelfcorrectie eigen werk waarderen. Het beleid organiseerde een tevredenheidsonderzoek in beide niveaus, waarbij kinderen zich mochten uitspreken over aspecten van het schoolleven.
- Om het **getuigschrift basisonderwijs** toe te kennen, hanteert de klassenraad de resultaten van de externe eindejaarstoetsen en van de summatieve toetsen in de derde graad. De school brengt hierbij de hele vorming in rekening.
- Vooral voor muzische vorming **stelt** de school haar **evaluatiepraktijk in vraag**. Ook het kleuteronderwijs heeft vragen bij het lopende kinddossier. In het lager zijn alternatieve evaluatievormen en evaluatie op maat van het kind enerzijds en anderzijds het benutten van evaluatiegegevens als uitgangspunt voor een outputbeleid vanzelfsprekende werkvelden.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Het **interne leiderschap** dat middels de klassenraad een participatief leiderschap beoogt, wordt waargenomen vooral door de directeur en de zorgcoördinator. Het zet in samenspraak met de andere teamleden de bakens uit op organisatorisch vlak en geeft in overleg met de scholengemeenschap, de begeleidingsdienst en het CLB richting aan het onderwijskundige beleid.
- De prioritaire zorg van de schoolleiding is bouwen aan een **warme school** waar alle actoren samen school kunnen maken. Ze voert een beleid, dat gericht is op een relatie waarin alle actoren in wederzijdse eerbied en genegenheid met elkaar kunnen werken, leren en leven. Ze gaat zorgzaam om met de kinderen, het personeel en de ouders. Ze vertrouwt sterk op het engagement van alle actoren en op de deskundigheid van de andere teamleden.
- De ervaren schoolleider, die tevens een opdracht binnen de scholengemeenschap invult, is onlosmakelijk verbonden met de ontwikkeling van de school. Hij wordt door de andere teamleden aanvaard en ten eerste geapprecieerd om zijn inzet. Sommigen verwoorden echter de nood aan een duidelijke uitspraak van het beleid bij een confrontatie van ideeën. Anderen missen soms zijn aanwezigheid.
- De leiding voert een democratisch beleid met een verantwoordelijkheidsgevoel bij de andere teamleden en bij de kinderen tot gevolg. Zij biedt ruimte tot inspraak en tot een participatieve **besluitvorming**. De meeste beslissingen worden in consensus genomen en leraren krijgen inspraak bij de invulling van hun onderwijsopdracht. Het administratief personeel, de leraren, het onderhoudspersoneel en de ouders helpen mee de schoolwerking dragen.
- De herstructurering en de gewijzigde teamsamenstelling waren een nieuwe uitdaging voor de realisatie van kwaliteitsonderwijs, waarvoor het schoolwerkplan pleit. Deze is geënt op de uitgangspunten en accenten van de maatschappelijke verwachtingen en op de fundamentele krijtlijnen van het schoolbestuur. Hoewel het schoolwerkplan reeds diverse structuren en afspraken aanreikt die de gelijkgerichtheid kunnen ondersteunen, etaleren vooral de breuklijnen in het lager onderwijs de nood aan gerichte afspraken en de systematische opvolging ervan door het schoolbeleid.
- Het voeren van een kwaliteitsbeleid is voor deze school nog in ontwikkeling. Outputgegevens worden soms geregistreerd maar nog niet systematisch vertaald op schoolniveau en geïnterpreteerd. Onder meer het tevredenheidsonderzoek van ouders, de bevindingen van de vorige doorlichting en rond spelling hebben wel in zekere mate aanleiding gegeven tot bijsturingsacties.
- De recente realisaties zijn als het ware ontsproten aan het reflecterende vermogen van de klassenraad. Op basis van een ervaren nood heeft het team aspecten van het schoolgebeuren bijgestuurd of opgezet. Zo zijn onder meer het handelingsgericht werken, de leerplanstudie natuur en taalbeschouwing en het gericht observeren met een doelenboek voorwerp van nascholing. Hoewel leraren veranderingsbereid zijn, is het effect van bijscholingsinitiatieven veeleer beperkt door een gebrekkige implementatiestrategie en onvoldoende opvolging op de klasvloer.
- Naar verluidt, heeft de school ten aanzien van het gelijke onderwijskansenbeleid de decretaal vastgelegde procedure gerespecteerd. Ten aanzien van de lopende GOK-cyclus koos de school voor 'sociaal-emotionele ontwikkeling' en 'taalvaardigheid'. Het GOK-plan beoogt enkele doelen op school-, leraar- en leerlingniveau. Uit voorgelegde documenten blijkt dat jaarlijks specifieke accenten in de kijker stonden. Vooral het pestactieplan en schoolproject zijn het resultaat van geplande nascholing en acties.
- Voor wat het talenbeleid betreft, getuigt het GOK-verhaal impliciet van visie op aspecten van talenbeleid. De school heeft enkele structuren uitgebouwd om aspecten van talenbeleid te ondersteunen en om de talige behoeften van de leerlingen in kaart te

brengen. Minder echter om specifieke remediëring op te zetten voor leerlingen met grote taalachterstand. Voor het gebruik van Nederlands als instructietaal en ten aanzien van Nederlands als communicatiemiddel zijn er enkele expliciete afspraken. Zo wordt bij gemeenschappelijke momenten het taalgedrag afgestemd op de doelgroep en stimuleert het beleid vormen van tutoring. Schriftelijke communicatie naar ouders wordt door het beleid systematisch nagezien zowel naar vorm als inhoud. De school doet inspanningen om maatschappelijke rolpatronen te doorbreken en ontplooit initiatieven om een positieve omgang met taaldiversiteit te bevorderen. In het kader van de GOK-werking evalueerde de school aspecten van het talenbeleid. De herziene eindtermen Nederlands en Frans waren reeds voorwerp van bijscholing.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

Kleuteronderwijs

- De leerplangerichte aanpak van de thema's, die meestal aansluiten bij de leef- en ervaringswereld van de kinderen.
- De thema-invulling en de inspanning om het aanbod te bewaken over de thema's heen.
- Het aanbod van gevarieerde activiteiten die diverse domeinen van wiskundige initiatie bestrijken.
- De aandacht voor een evenwichtige bewegingsopvoeding.
- De bijzondere inspanning om de ontwikkeling van de kleuters te volgen.
- De ruime en goed uitgeruste kleuterklassen.

Lager onderwijs

- De aandacht voor een gegradeerd en evenwichtig onderwijsaanbod en voor de leerplanrealisatie voor wiskunde.
- De inspanning om de individuele leervordering in wiskunde in beeld te brengen.
- De aandacht in sommige klassen om betrokkenheidsverhogende werk- en organisatievormen te organiseren en om kansen te creëren voor actief leerlingengedrag.
- De doorgaans evenwichtige evaluatiepraktijk voor wiskunde en wereldoriëntatie.
- De bijzondere aandacht voor waardeopvoeding en voor diverse educaties.
- De aandacht voor lichamelijke opvoeding als vorm van vrijetijdsopvoeding.
- De specifieke en veelzijdige rapportering van lichamelijke opvoeding.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De mensontmoetende onderwijsstijl, de inzet en de veranderingsbereidheid van de meeste leraren.
- De cultuur om de ontwikkeling van de kleuters en de leervordering van de lagereschoolkinderen systematisch in beeld te brengen door observaties en evaluaties.
- De bijzondere inspanningen van het team voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De laagdrempelige school waarbij het welbevinden van de kinderen, van het personeel en van de ouders centraal staat.
- De schoolorganisatie die een ordelijk schoolklimaat nastreeft en het humanitaire management dat resulteert in een veilige en geborgen leef- en leeromgeving voor de kinderen.
- De inzet en het engagement van het schoolbeleid, de democratische leiderschapsstijl en de gerichtheid op een participatieve besluitvorming.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

Kleuteronderwijs

- De klassikaal geleide activiteiten in duur beperken en vast terugkerende activiteiten doelgericht organiseren.
- Didactische vervroeging wegwerken en voorkomen door de invulling van de thema's en het aanbod meer expliciet af te stemmen op het ontwikkelingsniveau van het kind.
- De klasinrichting optimaliseren zodat kinderen kansen krijgen om te werken in het verticale vlak, om te exploreren en experimenteren met water en zand en om het lichaamschema te ontdekken.
- Bij bewegingsopvoeding de aanpak optimaliseren door het aanbieden van uitdagende opdrachten afgestemd op de mogelijkheden van elk kind, en de psychomotorische ontwikkeling stimuleren vanuit de drieëenheid doen-denken-praten.
- De taal van de leraren optimaliseren door het passend gebruik van de persoonlijke voornaamwoorden en door het vermijden van dialectklanken, van overbodige verkleinwoorden en van de pedagogische echo.

Lager onderwijs

- Meer werkelijkheidsgerichte probleemsituaties en realistische contexten aanbieden die voor de kinderen echt betekenis hebben.
- Voldoende individuele leermiddelen aanwenden om handelend de begripsvorming te ondersteunen.
- Verder systematisch werk maken van de implementatie van het leerplan wereldoriëntatie om een continue aanpak en een evenwichtig en gegradeerd onderwijsleeraanbod te verzekeren.
- In wereldoriëntatie de thema's sterker vanuit verschillende invalshoeken benaderen en waar nodig het contact met de realiteit binnen en buiten de klas en met de actualiteit intensifiëren.
- De referentiekaders van tijd en ruimte bij de passende groepen vulling geven vanuit de diverse thema's en ze meer als groeiende synthese gebruiken.
- De inspanningen ten aanzien van de leergebiedoverschrijdende eindtermen ICT intensifiëren.
- Bij zwemactiviteiten en lichamelijke opvoeding rekening houden met de ontwikkelingsfasen van het kind.
- In de gymzaal de radiatoren voorzien van een stootrand, een structurele oplossing zoeken voor de harde bevloering en de gebrekkige akoestiek en schikkingen treffen zodat jongens en meisjes zich kunnen omkleden in een aparte kleedruimte.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Leerlingenwerk systematisch en doelmatig nazien.
- Alternatieve evaluatievormen introduceren en de leergebiedoverschrijdende inhoud systematisch evalueren en de bevindingen expliciet rapporteren.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Beginnende leraren coachen en het onderwijskundige handelen van ervaren leraren systematisch en doelgericht opvolgen.
- Een coherente visie op verschillende aspecten van school- en klasleven verder ontwikkelen.
- Het kwaliteitsbeleid verder uitbouwen, waarbij analyse van outputgegevens systematisch aanleiding geeft tot teamreflecties en tot borgings- of bijsturingsacties.
- De gelijkgerichtheid binnen het schoolteam en de implementatie van innovaties verhogen door een permanente ondersteuning van de teamleden en door een systematische opvolging van het onderwijskundig handelen op de klasvloer.
- Het individuele reflecteren op het onderwijskundige handelen verder bevorderen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De school realiseert in het lager onderwijs onvoldoende de leergebiedgebonden eindtermen van wereldoriëntatie en streeft de attitudinale eindtermen van dit leergebied in onvoldoende mate na.
- De school realiseert in het lager onderwijs onvoldoende de leergebiedgebonden eindtermen van lichamelijke opvoeding en streeft de attitudinale eindtermen van dit leergebied in onvoldoende mate na.

Wat betreft de regelgeving:

- Nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs.

BEPERKT GUNSTIG

Lager onderwijs

omwille van onvoldoende bereiken van de leergebiedgebonden eindtermen
of nastreven van de attitudinale eindtermen voor
wereldoriëntatie
lichamelijke opvoeding

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 juni 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Martin Descheemaeker

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Etienne Drieghe

Marc De Gols